

Flygande Veteraner

FÖRENINGEN FLYGANDE VETERANERS MEDLEMSTIDNING NR 132 • DECEMBER 2016

Flygande Veteraner hoppas, liksom alla föreningar, på förnyring av medlemskadem. Bilden visar att föreningen i alla fall tar några bestämda steg i rätt riktning! Foto Börje Thelin.

Ur innehållet

• Årsmöte 2017

Sida 5

• Resultat enkäterna

Sida 7

• Flygdagarna

Malmen Sid 10-12

• Flygdagen Skövde

Sidorna 14-15

• Norrtäljes DC-3

Sid 10-12

• Flygspaning

Sida 18

• Jultävling!

Sida 21

• Årets julklapps-katalog

Sida 22-23

Redaktörens rader

Som det fallit sig har jag fått nöjet att redigera ännu ett nummer av medlemstidningen. Ett stort nöje är det förvisso. Ty alla de bidrag som inkommer från skribenterna bringar redaktören glädje precis som förhoppningsvis medlemmarna.

Det är påfallande vilket engagemang som vårt vackra flygplan skapar bland både medlemmar – och ännu icke medlemmar! Det präglar alla artiklar som beskriver föreningens verksamhet.

Denna utgåva är ju ett ”julnummer”. Det betyder i och för sig inte att så många tomtar kommer att titta fram bland spalterna. I stället är själva julklappen från föreningen ett utökat sidantal, vilket ger möj-

lighet till fler artiklar och även lite större bilder. Dock har vi i detta nummer för första gången på länge en liten jultävling. Frågorna är väl inte alltför svåra så det blir förmodligen lotten som utser den lycklige vinnaren. I vilket fall: Lycka till! Och så önskar vi oss alla i föreningen:

*God Jul &
Gott Nytt Daisyår 2017!*

Michael Sanz
Redaktör

FOTO FREDRIK SVENSSON

Flygchefens spalt

Med höstens ankomst kan vi nu lägga ännu en flygsäsong med Daisy till handlingarna. Kanske inte den bästa ur ett ekonomiskt perspektiv och kanske inte heller om man ser till flygtidsuttaget – här har vi

FOTO CATHARINA JACOBSEN

definitivt något att bita i inför nästa säsong. Däremot har vi flera skäl till att se mycket positivt på vad vi har åstadkommit i sig:

- Vi har genomfört samtliga flygningar i princip utan tekniska störningar (tack Lars Rosén med kollegor för ert fantastiska arbete med att hålla Daisy i god flygform!).

- Vi har genomfört en längre och operativt krävande utlandsflygning utan störningar.

- Vi har genomfört flygningar till samtliga större flygdagar i Sverige (Malmen x 2, Nyköping, Skövde) där vi både deltagit i flyguppvisningar och genomfört lokala medlemsflygningar samt exponerat oss för allmänheten (fler än 100 000 åskådare totalt).

- Vi har fortsatt med fallskärmshoppning från Daisy (Västerås, Skövde, Nyköping) och vi upplever ett fortsatt stort intresse för detta inslag i verksamheten.

- Vi har genomfört jubileumsflygning i samband med SAS 70-årsfirande (vilket kanske kan ge ringar på vattnet...).

- Vi har genomfört medlemsflygning i samarbete med likasinnad marin verksamhet (Veteranflottillen), här finns potential till fortsatt samarbete.

- Vi har slutfört utbild-

ning av två nya piloter.

- Vi har bistått vår systerförening i Danmark med teknisk kontrollflygning/återinflygning på DC-3 efter en längre tids flyguppehåll och där återupptagit viktiga kontakter inför framtiden.

- Vi har fortsatt det goda samarbetet med Hässlö Flygförening/HFF där vi nu är väl etablerade med eget besättningsrum.

Vi ser också att det sprudlar av idéer och energi hos en del nya och gamla medlemmar i FV, både på den flygoperativa sidan och inom programplaneringen. Genom medlemsenkäten har värdefull information samlats in att värdera i samband med arbetet med förslag på nya resmål, intresseområden m.m. Detta är ytterst viktigt för att kunna utveckla föreningen i en riktning som säkerställer intresset att fortsätta flyga med Daisy över tid. Under vintern kommer vi som vanligt att förbereda oss inför nästa säsong med tekniskt underhåll, reseplanering samt till senvintern/våren repetitionsutbildning för flygbesättningarna.

Det är nu vi lägger grunden för nästa flygsäsong – vad kan du bidra med?

Anders Jacobsen
Flygchef

flygande veteraner

Föreningen Flygande Veteraners Informations- och
Medlemstidning
Nr 132 December 2016

Tidningen utkommer med fyra nummer per år: mars, juni, september och december.

Prenumeration genom medlemskap 350 kr/år.

Bankgiro 5045-7118 för medlemsavgifter

Bankgiro 245-5657 för resor och övrigt

Annonsörer är välkomna.

Styrelse

Ordförande

Lars Wissing 070 630 60 43

Vice ordförande

Lars Sveding 070 342 45 27

Sekreterare

Mona Cedwall 070 587 77 11

Kassör

Mona Cedwall 070 587 77 11

Ledamöter

Anders Jacobsen 070 796 86 72

Martin Ingfeldt 070 895 67 52

Kjell Nordström 070 531 91 25

Lars Rosén 08-511 724 87

Börje Thelin 070 610 90 80

Michael Östergren 070 330 50 94

Suppleanter

Birgitta Sköldqvist 070 742 38 48

Billy Nilsson 070 999 68 22

Göran Fransson 070 543 79 54

Redaktion

Ansvarig utgivare: Lars Wissing

Redaktör detta nummer: Michael Sanz

Redaktion: Lars Cedwall, Bernt O

Olsson, Christer Persson, Gunnar

Sannergren och Solveig Widing

Tidskriftens adress och e-post:

Flygplatsinfarten 39, 169 67 BROMMA

red@flygandeveteraner.se

Flygsektionen

Flygchef

Anders Jacobsen 070 796 86 72

Teknisk chef

Lars Rosén 08-511 724 87

Servicecenter

Programinformation

Sökes på webbsida eller Facebook

Telefon, postorderförsäljning

08-29 50 33 kl 11-14, må-fre

Flygprogram (ansvarig) Vakant

Bokning

www.flygandeveteraner.se

Tel 08-29 50 33 mån-fre kl 11-14,

e-post:

programgruppen@flygandeveteraner.se

Medlemsservice

Tel: 08-29 50 33 mån-fre kl 11-14,

e-post:

medlemsservice@flygandeveteraner.se

Postadress

Flygplatsinfarten 39, 168 67 BROMMA

Webbsida

www.flygandeveteraner.se

Facebook

www.facebook.com/flygandeveteraner

För att gå med i vår grupp söker du på

”Föreningen Flygande Veteraner” på Facebook.

Daisy bidrog till flygdagssuccén!

Flygande Veteraner har från Peder Söderström, flottiljchef för Helikopterdivisionen på Malmen, fått ett vackert diplom efter deltagandet vid firandet av Flygvapnets 90 år. Diplomet lyder:

"Jag vill rikta ett stort tack för er medverkan som gjort Luftfartsdagarna 2016, med Swedish Air Force Power Symposium och huvudflygdagarna, till en succé.

Era insatser har bidragit till att 400 symposie-

deltagare och ytterligare 130 000 flygdagsbesökare lämnade Malmen med ett positivt intryck av Försvarsmakten, Linköping och Sverige."

Föreningen tackar för möjligheten att få delta vid flygdagarna och hoppas givetvis kunna bidra med Daisys närvaro ännu många gånger i framtiden!

Läs mer om själva flygdagen i särskild artikel i denna tidning.

Framtiden rycker allt närmare...

...och för att hålla ordning på den, är det helt nödvändigt att inneha **Flygande Veteraners fickalmanacka för 2017**. Priset är försumbara 100 kronor. Förutom själva tidsplaneraren så innehåller almanackan en hel del intressanta flyguppgifter, bland annat det svenska civilflygregistret.

Bästa sättet att köpa almanackan är ett besök i Flygande Veteraners servicecenter på Bromma flygplats, måndag till fredag klockan 11-14. För att få den hemburen tillkommer porto à överkomliga 26 kronor. Ring 08-29 50 33 eller maila medlemservice@flygandeveteraner.se för att beställa!

Så blir du medlem i Flygande Veteraner

Som medlem flyger du till självkostnadspris med vår DC-3 – bara medlemmar får flyga med! Årsavgiften är 350 kronor, eller 3 500 kronor för ständigt medlemskap, halv avgift för familjemedlemmar på samma adress.

Fyll i formuläret för medlemsanmälan på hemsidan www.flygandeveteraner.se

Betala till bankgironummer 5045-7118, mottagare Flygande Veteraner. *Välkommen!*

FOTO MICHAEL SANZ

Följ Flygande Veteraner på Facebook!

www.facebook.com/flygandeveteraner

Flygande Veteraners medlemmar har genom avtal med **Taxi Kurir** upp till 10 procents rabatt på taxiresor enligt "Avtal 10". Ett särskilt rabattkort, som ska uppvisas före färd, kan beställas genom Servicecenter. Taxi Kurir ser dock helst att kunderna laddar ner bolagets app på www.taxikurir.se.

Föreningen behöver fler funktionärer!

Flygande Veteraner är i stort behov av ideell hjälp! Det gäller huvudsakligen två funktionärsgrupper där bemanningen behöver berikas med nya aktiva medarbetare: dels till föreningens flygshop, dels till resegruppen.

Bemanning till föreningens Flygshop

Föreningens kansli/servicecenter och flygshop finns i Bromma flygplats terminalbyggnad. Servicecenter och shop är öppet vardagar klockan 11–14 och bemannas av två funktionärer varje dag. Arbetsuppgifterna utgörs främst av att sälja Flygande Veteraners produkter samt att ta emot medlemmar och andra besökare. På köpet får du den historiska flygmiljön!

Medarbetare till resegruppen

Förstärkning behövs till

hanteringen av bokningarna som sköts på servicecenter vardagar 11-14 främst under mars till september. Även fler reseledare behövs. Då är du med vid längre flygningar och vid flygdagar. Du behöver inte

ha någon tidigare kunskap om flyg. Det är ett utmärkt tillfälle att vara en del i en gemenskap med målet att kunna fortsätta hålla Daisy flygande!

Besök Flygande Veteraners kansli/flygshop på

Bromma, känn atmosfären. Snart känner du "Här skulle jag vilja vara med!"

Ring eller maila oss på telefon 08-29 50 33 respektive e-postadress info@flygandeveteraner.se

I Bromma flygplats klassiska och byggnadsminnesmärkta stationsbyggnad finns Flygande Veteraners kansli/servicecenter och flygshop.

FOTO MICHAEL SANZ

Rapport från valberedningen

Valberedningens uppgift är att bidra till att sammansätta en styrelse med personer vilka kan leda verksamheten mot de mål som våra stadgar föreskriver. Det innebär som många vet bland annat "... att främja kulturell och museal flyghistorisk verksamhet" samt "... genom flygningar och annan social verksamhet kring dessa sprida kunskap om och intresse för flyghistoriska frågor". Sedan tidigare har medlemmarna fastslagit att vi ska fortsätta att flyga med "Sveriges vackraste veteranflygplan"

– Daisy – så länge det bara är möjligt.

På årsmötet i mars i år gav medlemmarna fortsatt förtroende till den sittande valberedningen: Bo Ahlgren, sammankallande, samt Lars Cedvall och Sture Friedner, ledamöter.

Inför kommande årsmöte i mars 2017 genomför valberedningen nu en genomgång av styrelseledamöternas mandattider och uppgifter, samt kontaktar varje ledamot individuellt för besked om fortsatt medverkan, en valberednings normala procedur. Vi vet

redan nu att några styrelseledamöter av personliga eller andra skäl kommer att avböja fortsatt styrelsearbete i Föreningen, bland annat vår kassör.

DESSA VAKANSER BEHÖVER BESÄTTAS MED NYA KRAFTER!

Valberedningen är nu öppen, och mycket tacksam, för tips från medlemmarna om tänkbara kandidater! Det kan vara du själv, eller någon annan du känner som skulle passa för förtroendeuppdraget. Vi är extra glada om vi kan få tips på kvinnor, då könsför-

delning i styrelsen är, minst sagt, ojämn. Hör av dig!

Med hopp om flera fina uppslag hälsar

Bo Ahlgren

boah08@hotmail.com
Telefon 073 964 27 64

Lars Cedvall

larscedvall@live.se
Telefon 070 634 33 00

Sture Friedner

sture.friedner@gmail.com
Telefon 070 493 75 00

Kallelse till årsmöte

Välkommen till Föreningen Flygande Veteraner årsmöte på Armémuseum i Stockholm!

FOTO ARMÉMUSEUM

Datum: Söndagen den 26 mars 2017

Tid: Klockan 13:00.

Plats: Armémuseum, hörsalen

Adress: Riddargatan 13, Stockholm.

Närmaste T-banestation Östermalmstorg (uppgång Östermalmstorg, Sibyllegatan).

Buss 54, 69 och 76 samt spårvagn 7 har hållplats Nybroplan, buss 2 och 55 hållplats Stureplan och Sjövägen kajplats Nybroplan.

Ta med dig ditt medlemskort!

Motioner ska vara föreningen tillhanda senast den 15 januari 2017.

Om du önskar kaffe/te och smörgås efter mötet, pris 50 kronor, vänligen anmäl detta till Flygande Veteraners Servicecenter, telefon 08-29 50 33 (vardagar 11–14) eller epost info@flygandeveteraner.se senast onsdagen den 15 mars 2017.

För rösträtt ska medlemsavgiften vara betald senast den 28 februari 2017.

För dem som inte har möjlighet att delta i årsmötet kan årsredovisning rekvireras från föreningens kansli.

Dagordning för årsmötet

1. Val av mötesordförande och mötessekreterare.
2. Val av två justeringsmän tillika rösträknare, att jämte mötesordförande justera protokollet.
3. Fråga om årsmötets behöriga utlysande.
4. Fråga om fastställande av röstlängd och godkännande av fullmakter.
5. Styrelsens årsredovisning.
6. Revisorernas berättelse.
7. Fastställande av balans- och resultaträkning.
8. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsens förvaltning.
9. Verksamhetsinriktning och budget för innevarande verksamhetsår.
10. Beslut om årsavgifter för kommande verksamhetsår.
11. Val av ordförande, vice ordförande, styrelseledamöter och suppleanter i den ordning och utsträckning som de är i tur för val.
12. Val av två revisorer och en revisorssuppleant.
13. Val av tre personer till valberedning varav en väljs som sammankallande.
14. Eventuella förslag och val av hedersmedlem.
15. Behandling av styrelsens propositioner och medlemmarnas motioner.
16. Övriga frågor. I övriga frågor kan årsmötet inte fatta beslut men kan hänskjuta sådan fråga till styrelsen.
17. Årsmötets avslutande.

Hej alla medlemmar!

Tänk, vad fort året har gått. Snart är det jul igen och därefter ett nytt år, 2017! I din hand får du en färsk tidning med som vanligt trevliga och intressanta artiklar. Samtidigt medföljer ett inbetalningskort för medlemskapet år 2017. Och naturligtvis räknar vi med att du förnyar ditt medlemskap – det är trots allt du och övriga medlemmar som håller Daisy flygande!

Inför 2017

Avgiften för 2017 är oförändrad – 350 kronor för ordinarie medlem och 175 för familjemedlem. Ständigt medlemskap kostar 3 500 kronor. Då slipper du betala i fortsättningen. Din inbetalning ska vara oss tillhanda senast den 31 januari 2017. För medlem som vill ha rösträtt i årsmötet (26 mars 2017) måste årsavgiften vara föreningen tillhanda senast den 28 februari 2017. Då hinner du också få marstidningen och givetvis övriga nummer.

Vårt bankgironummer är 5045-7118. Betalar du via internetbank underlättar det mycket att du anger ditt medlemsnummer och det sju-siffriga tal som står direkt efter, i huvudet av inbetalningsavin.

Vi har i dagsläget omkring 2 060 betalande medlemmar. Du kan naturligtvis göra en fin insats genom att förmedla vår existens till vänner och bekanta och informera om vad "Flygande Veteraner" gör och står för. På så vis kan vi få fler nya medlemmar. Anmälan kan gärna ske via vår hemsida. Har personen ingen dator går det alltid att ringa oss på tel. 08-29 50 33 måndag till fredag klockan 11-14.

Från Servicecenter

Vi har som tidigare år en fin almanacka för 2017 till försäljning. Vår logo finns på framsidan och den innehåller en del intressanta uppgifter. Den kostar 100 kronor. Önskar du få den levererad med post så tillkommer portot à 26 kronor. Om du vill ha en almanacka så skriv ett mail till

medlemsservice@flygandeveteraner.se

– ange om du vill ha den hemskickad eller att du hämtar den på vårt servicecenter på Bromma. Ring oss gärna ifall du inte äger någon dator. Utöver almanacka finns det en del fina artiklar såsom Randolph solglasögon, olika böcker, Flygande Veteraners DVD, keps, små leksaksflygplan och Flygande

Veteraner-accessoarer vilka passar bra som julklapp. Så pass på! Vi skickar julklappen hem till dig med ett inbetalningskort.

Last but not least. Jag som har skrivit medlemspalten heter Jan-Hein Morel och har samtidigt ansvarat för vårt Servicecenter på Bromma flygplats. Med anledning av mina många åtaganden på olika håll slutade jag mitt funktionärsarbete i Flygande Veteraner den 30 september. Det har varit en förbaskat trevlig tid men allt har ju sitt slut någon gång. Jag kommer fortfarande att vara stödjande medlem och skriva denna spalt tills någon har tagit över!

God Jul och ett Gott

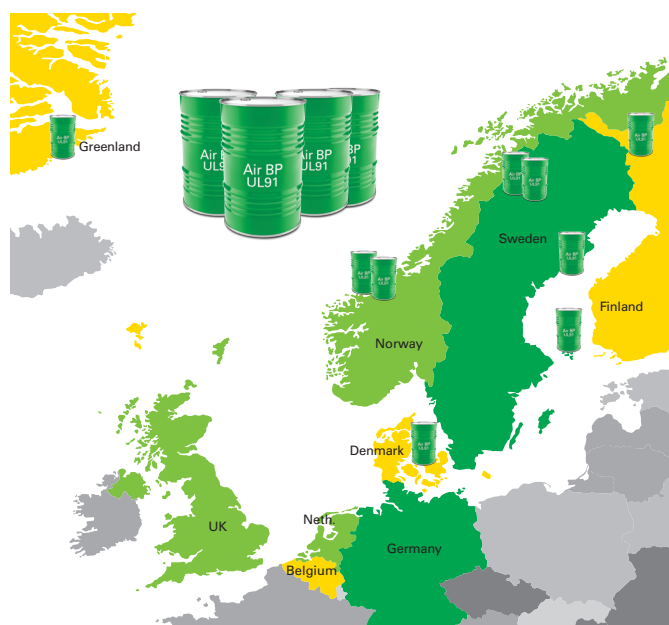

FOTO MICHAEL SANZ

Jan-Hein Morel lämnar Servicecenter. Föreningen tackar Jan-Hein för alla hans insatser, bland annat i den butik Flygande Veteraner tidigare drev.

2017 önskar

Britt, Heidi och Jan-Hein
Medlemsservice

Air BP is now offering AVGAS in drums!

Contact Air BP Sweden for direct delivery to your flight strip within Scandinavia.

For order and price info, please contact

Oskar Björk +46(0)70 916 13 73 oskar.bjork@bp.com
AVGAS 100LL and AVGAS UL91 both available.

Find out more at:
www.airbp.com

FOTO MICHAEL SANZ

Flygning med Daisy går via
medlemskap i Flygande
Veteraner – bli medlem!

Våra två enkäter

Enkäten på föreningens hemsida.

Vi som arbetar med programverksamheten för kommande år har under sommaren och hösten genomfört två enkäter, en där vi bitt dem som flugit Daisy under säsongen ge svar på frågor om programmet och önskemål för framtiden, Passagerarenkäten, och en där vi bitt våra medlemmar att på vår hemsida svara på ett antal frågor om verksamheten etc, Medlemsenkäten.

Passagerarenkäten

Samtliga som deltog i en flygning, dock ej rundflygningar, ombads svara på ett antal frågor avseende framför allt Flygande Veteraners program samt om förslag på nya resmål/aktiviteter. Ca 70 procent av resenärerna svarade. Resultatet kan sammanfattas enligt följande:

- Fler än 50 % hade varit medlem i mer än sex år.
- 63 % hade gjort mer än en flygning med Daisy.
- 88 % tyckte den genomförda resan var utmärkt, övriga ansåg den vara godkänd.
- En majoritet ansåg årets reseprogram var bra eller utmärkt.
- 26 % var av uppfattningen att avgång från Hässlö gjorde flygandet komplicerat och kunde leda till att man inte flög.

Vi fick en mängd intressanta uppslag/förslag på nya resmål/aktiviteter. Bland dessa kan nämnas; England (Goodwood med sitt Revival för äldre bilar och Duxford med sitt flygmuseum), Berlin, Ängelholm, Normandie, norrut i Sverige, Norge med flera destinationer.

Medlemsenkäten

Enkäten låg på vår hemsida i drygt två veckor och möjlighet fanns dessutom att skicka in svar på en pappersenkät med samma frågor. Möjligheten utnyttjades av 246 medlemmar. Svaren kan sammanfattas enligt följande:

- 52 % hade varit medlem i 7 år eller mer.
- 13 % av svaren kom från kvinnor, 87 % från män.
- Ca 75 % av de svarande är äldre än 51 år.
- 64 % av medlemmarna bor i Mälardalen inklusive Uppsalaområdet.
- 76 % hade tidigare flugit Daisy.
- Av dem som medföljt flerdagarsresor var flertalet över 65 år.
- Majoriteten ansåg att årets reseprogram var bra/utmärkt.
- Resekostnaden har visserligen betydelse men verkar för de flesta som svarat på enkäten inte vara avgörande.
- Det finns ett klart intresse för att kombinera andra färdmedel med DC-3-flygningen: exempelvis båt, tåg eller reguljärflyg den ena vägen och Daisy den andra.

- En klar majoritet önskar att hotell och arrangemang ska ingå i priset vid flerdagarsresor.
- Flytten till Västerås-Hässlö har minskat möjligheterna att resa för knappt 50 % av dem som svarat.

Även i denna enkät fick vi en mängd mycket intressanta förslag på nya resmål och aktiviteter. De stämde väl överens med de förslag som framkom i Passagerarenkäten. En viktig punkt som framhållits av dem som bor utanför Mälardalen var möjligheten att planera resorna så, att passagerare kan plockas upp på flygplatser i andra delar av Sverige.

Sammanfattning

Svaren på våra frågor har gett oss många goda idéer och synpunkter som vi ska beakta i planeringen. Bland våra ambitioner kan nämnas följande:

- Söka lösningar för att underlätta transporter till Hässlö
- Säkerställa en bra kombination av nya samt gamla och populära resmål/aktiviteter
- Resor till nya resmål utanför Sverige, flerdagarsresor
- Ett bra utbud av resor under 2 000 kronor
- Bli mer synliga och aktiva på olika orter ute i landet

Slutligen vill vi tacka för alla som svarat på enkäterna och därmed hjälpt oss att planera ett bra program för 2017 samt framöver. Vi kommer att lotta ut rundflygningsbiljetter som tack för hjälpen med enkätsvaren. De lyckliga kommer att namnges i nästa nummer av tidningen.

Karl-Axel Waplan
Programansvarig

Bli fadder för en bit Daisy!

FOTO MICHAEL SANZ

Slå till – bli fadder för en av Daisys motorer*! Propellarna är dock redan tingade.

Bli fadder till en del av Daisy och bidra till att hålla henne flygande! På hemsidan finner du aktuell lista över lediga objekt som du kan sponsra samt priserna för de olika fadderskapen. Där bokar du också din sponsring. Ditt namn kommer med på fadderlistan på den här sidan, på hemsidan och – inte minst – på en tavla i flygplanet.

Vakanta delar* – redo att adopteras!

Vänster motor	Bränsletank höger main
Höger motor	Passagerarstol 11
Höger motorkåpa, tre delar	Passagerarstol 14
Vänster höjdroder	Passagerarstol 15
Höger höjdroder	Passagerarstol 17
Vänster generator 200 A	Gardinupsättning 4
Vänster batteri	Gardinupsättning 5
12/88 V/Ah Gill	Gardinupsättning 6
Höger batteri	Gardinupsättning 7
12/88 V/Ah Gill	Gardinupsättning 10
Vänster höjdmätare	Gardinupsättning 11
Höger höjdmätare	Gardinupsättning 12
Motorbrandsläckare CO2	Gardinupsättning 13
ELT-Emergency locator transmitter	
Cockpit voice recorder	
GPS Garmin 155	
Höger hydraulpump	
Vänster vakuum pump	

* Gällde vid denna tidskrifts pressläggning, omkring den 21 november 2016

FADDRAR per den 21 november 2016

Adopterade delar

Stege till ingångsdörr
 Vänster pilotstol
 Höger pilotstol
 Jumpseat (Mekanikerstol)
 Navigatörsstol
 Vänster ratt
 Höger ratt
 Vänster landningsställ
 Höger landningsställ
 Vänster huvudhjul
 Höger huvudhjul
 Sporrhjul
 Vänster propeller
 Höger propeller
 Vänster motorkåpa (tre delar)
 Vänster startmotor
 Höger startmotor
 Höger generator 200 A
 Vänster bränslepump eldriven
 Höger bränslepump eldriven
 Vänster bränslepump motordriven
 Höger Bränslepump motordriven
 Vänster hastighetsmätare
 Höger hastighetsmätare
 Flygplansur Sundy K 2
 Handbrandsläckare H2O
 Handbrandsläckare Halon
 SSR-Transponder Garmin No 1
 SSR-Transponder Garmin No 2
 Vänster hydraulpump
 Höger vakuum pump
 Bränsletank vänster main
 Handtelefon King
 Passagerarstol 1
 Passagerarstol 2
 Passagerarstol 3
 Passagerarstol 4
 Passagerarstol 5
 Passagerarstol 6
 Passagerarstol 7
 Passagerarstol 8
 Passagerarstol 9
 Passagerarstol 10
 Passagerarstol 12
 Passagerarstol 13
 Passagerarstol 16
 Passagerarstol 18
 Passagerarstol 19
 Passagerarstol 20
 Passagerarstol 21
 Passagerarstol 22
 Gardinupsättning 1
 Gardinupsättning 2
 Gardinupsättning 3
 Gardinupsättning 8
 Gardinupsättning 9
 Gardinupsättning 14
 Gardinupsättning 15

Namn

Jan Carlerud
Dan och Vlad Ionesco
Pelle Ceder
Bernt Olsson
Roland Fahlin
Christer Norin
Lars Cedwall
Lars-Erik Eriksson
Carlos Costa
Jan Eric Ingdahl
Eddy Jonsson
Mats Kjellberg
Lars Sveding
Stefan Söderlund
Per Magnusson
Erik Ahlsund
Robert Heierson
Lugnets EI
Johan Söderström
Johan Bock
Gunnar Sannergren
Bernt Eriksson
Ingela Hennert
Johan Hennert
Peter Jonsson
Anders Ek
Jörgen Hellberg
Per Vedin
Monica Rhann
Pernilla Holm
Stina Magnusson
Lars Magnusson
Håkan Söderholm
Pelle Ceder
Stefan Häger
Ebbe Jonsson
Nils-Åke Sandström
Nils Åke Eriksson
Gottfrid Ribbvall
Ulla Järvinen
Olle Eriksson
Torbjörn Larsson
Joakim Holmström
Henrik von Bahr
Mats Tancred
Christer Persson
Tommy Berglund
Kalle Berglund
Henrik Holmgren
Ewy Öhrstedt
Jan Otterborn
Stefan Häger
Marie Trosén
Ulf Anagrius
Hannu Ristiaho
Peter Jonsson
Barbo Ek
Barbo Ek

Genomförda flygningar 2016

Nedan en sammanfattning av Flygande Veteraners flygningar säsongen 2016. Samtliga resor är tur- och returflygningar från och till Västerås-Hässlö, där inte annat anges.

Datum	Resmål/flygplats	Tema, lokalt program
22 maj	Karlskoga	Värmländsk Matresa. Inspirationsresa till matproducerande gårdar kring Kristinehamn.
4 juni	Västerås , rundtur	Flyg- och Motordag Hässlö. Medlemsflygning.
4 juni	Västerås , rundtur	Flyg- och Motordag Hässlö. Fallskärmsshopping.
11 juni	Skå-Edeby	Veterandag Skå-Edeby. Premiärlandning för Daisy på Mälaröarna
2 juli	Bunge	Fly in Bunge på gamla krigsflygfältet
9 juli	Västerås , rundtur	Medlemsflygning över Västerås (Power Meet Västerås, Johannisberg).
30 juli	Falköping	Flyg- och Motordag med klassiska fordon på marken.
30 juli	Falköping , rundtur	Medlemsflygning över Falköping.
19–21 augusti	Peenemunde/Anklam/Heringsdorf	von Brauns raketramper, Hansafesten i Anklam, hemfärd via Heringsdorf/Garz.
27 augusti	Malmen	Luftförsvardagarna, Flygvapnet 90 år.
28 augusti	Malmen	Luftförsvardagarna, Flygvapnet 90 år.
28 augusti	Malmen , rundtur	Luftförsvardagarna, Flygvapnet 90 år. Medlemsflygning över Linköping
3 september	Skövde	Nordic Warbirds Airshow.
3 september	Skövde , rundtur	Nordic Warbirds Airshow. Medlemsflygning Skövde.
3 september	Skövde , rundtur	Nordic Warbirds Airshow. Fallskärmsshopping
4 september	Skavsta	Jubileumsdag med flyg och veteranfordon.
4 september	Skavsta , rundtur	Medlemsflygning.
4 september	Skavsta , rundtur	Fallskärmsshopping.
7 september	Karlskoga	Kvällsflygning, besök i Dan Borgströms hangar.
10 september	Arlanda	"Fly by" förbi och runt flygledartornet samt visning av flygplatsen.
18 september	Mariehamn	Skördefest på Åland, besök olika gårdar.
24 september	Västerås , rundtur	Mälarrunda, Flygspaning (kombinationsresa). Överflygning äldre militäranläggningar och andra intressanta platser.

Dessutom har extra medlemsflygningar/evenemang för Young Pilots (ungdomar under flygutbildning), SAS jubileumsflygning och en privat medlemsflygning genomförts.

Vinnande faddrar!

Som en sporre till alla dem som vill sponsra olika delar av Daisy genom fadderskap, har Flygande Veteraners styrelse beslutat att lotta ut två platser på rundflygningar med Daisy.

Bland dem som betalat fadderobjekt 2016 (november 2015 till november 2016) är årets lyckliga vinnare **Roland Fahlin** och **Lars Sveding**. Stort Grattis!

Bilden till vänster: Roland Fahlin, fadder till Daisys navigatörsstol.

Bilden till höger: Lars Sveding som är fadder till babords propeller.

Båda har en rundflygning med Daisy att utkvittera under 2017. Bli fadder till en del av Daisy även du!

Malmen: Flygvapnet 90 år

Text och foto Vladimir Vasiliev

Swedish Air Force Historic Flight gör en otrolig insats för bevarandet av flyghistoria – men även svenskt industriarv. Här (nedifrån, moturs) Saab J 29 Tunnan, Saab SK 3C Draken, Saab Sk 60E, och Saab AJS 37 Viggen. Avslutningsvis flygvapnet JAS 39 Gripen.

Vår medlem Vladimir har rest från Riga – för att flyga DC-3! Här berättar han om sina upplevelser vid Forsvarsmaktens Luftförsvarsdagar i Linköping, när flygvapnets 90 år firades på Malmen.

När jag först såg Flygande Veteraners flygprogram för 2016, så insåg jag att ett besök på Flygvapnets 90-årsfirande på Malmen var ett måste. Allra bäst hade förstås varit om resan dit skulle kunna företas

med trygg och beprövad Douglas! När jag försökte boka fanns dock endast platser kvar för söndagens flygning. Eftersom jag gärna ville se även lördagens flygshow så fick det den dagen bli tåg till Linköping.

Syner som mötte mig på Linköpings resecentrum var folkmassor som väntade på busstransport till Malmen. Inte så uppmuntrande! Men allt förflöt i god svensk ordning och efter en kort stund var jag framme.

En imponerande samling svenska veteranflygplan. Swedish Air Force Historic Flights Tunnan, Hunter, Sk 60, Draken och Viggen. Till sist, kronan på verket: Flygande Veteraners DC-3, även hon veteran i flygvapnet – 22 års militär tjänst!

FOTO VLADIMIR VASILJEV

Glädjande nog fanns två DC-3 på Malmen. Här vår norska systerförening Dakota Norways C-53D Skytrooper LN-WND.

Det var klokt att åka till Linköping båda dagarna, även om transporten den dagen blev markbunden. De båda uppvisningsdagarna var olika beroende inte minst på vädret. Blåsiget på lördagen och mulet med lite regn på söndagen. Det påverkade givetvis flyg-

uppvisningarna, i synnerhet med de äldre flygplanen. Men så behövde den intresserade besökaren också två dagar för att hinna med allt på det vidsträckta utställningsområdet.

Flygande Veteraner bjöd mig vänligt nog att besöka Daisy där hon stod parke-

rad på plattan. Det gjorde att jag kunde stå på optimalt avstånd för att njuta av motorljud och doften av drivmedel när DC-3:an och andra flygplan var i rörelse. Det är verkligen roligt med den stora mängd veteranflygplan som finns i Sverige, inte minst de inhemska

Saab-produkterna. Att se Swedish Air Force Historic Flights är en alldeles speciell upplevelse, något jag var med om första gången 2015 i Örebro.

På söndagen skulle jag alltså flyga från Västerås till Malmen. Jag råkade anlända till Hässlö först ✈✈✈

Lockheed C-130 Hercules ersatte DC-3 i flygvapnet. Det är en mäktig pjäs, inte minst på nära håll. Hercules från Belgien, Kanada och – förstås – Sverige fanns på plats. På bilden flygvapnets TP 84 nummer 84006.

FOTO VLADIMIR VASILJEV

Att se de "vingstående" damerna på Breitling Wingwalkers Boeing Stearman är alltid en hisnande upplevelse.

av alla Flygande Veteraners passagerare. Det är speciellt att tidigt en sommarmorgon stå vid en flygplats och lyssna till den idylliska tystnaden – avbruten enbart av en eller annan kvitrande fågel. På plattan vid Hässlö Flygförening stod så Daisy och sken blank i morgon-

solen. Uppe på kullen vid andra sidan vägen tronar Hässlös pampiga flygledningstorn.

Så bar det av mot Malmen. Den lovande morgonsolen byttes dessvärre snart ut mot sin raka motsats, regn och kyla. Men det förtog inget av intrycket på

söndagen. Såväl lördag som söndag bjöd på fantastiska flygdagar med intressanta utställningar i trivsamt atmosfär. För övrigt anser jag att söndagen bjöd på ett bättre fotoväder med gynnsammare ljusförhållanden för flygplansfotografering.

Dagen avslutades med

en flygning tillbaka till Västerås. På tämligen låg höjd under de dramatiska molntrasorna. Lyckade flygdagar, trevliga flygningar och lyckliga minnen! ✈

Vid start från Hässlö ger flygledartornet på sin höjd ett mäktigt intryck.

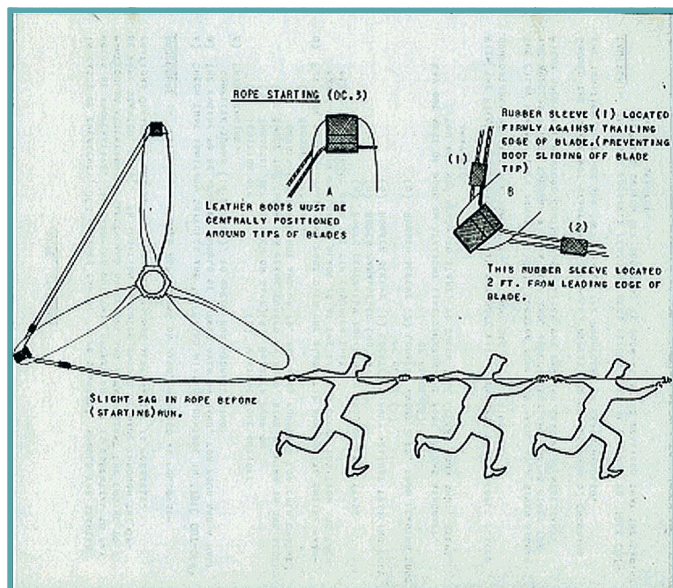
De två flygdagarna på Malmen den 27 till 28 augusti 2016 besöktes, enligt Försvarmakten, av 90 000 personer på lördagen och 40 000 på söndagen.

Bland flygplanen på programmet fanns Tummelisa, Sk 12 Stieglitz, Sk 15B Klemm, Sk 25 Bestmann, Saab B 17, Mustang och Spitfire. Mest väsen i luften gjorde F-18 Hornet från Finland och Schweiz, F-16 från Belgien samt våra egna JAS-39 Gripen. Alltid lika imponerande är det att se Swedish Air Forces Historic Flights flygplan i luften: Saab J 29 Tunnan, Saab SK 35C Draken, Saab AJ5 37 Viggen, Saab SK 60E och Hawker Hunter.

Fina uppvisningar gjordes också av Team 50 (en fyrgrupp Sk 50 Safir), Breitling Wingwalkers, den mäktiga luftlandsättningen med två HKP 15 och åtta HKP 16 Black Hawk. Även lufttankning med TP 84 Hercules är en spektakulär syn.

Flygande Veteraner flög från Västerås till och från Malmen både lördagen och söndagen samt gjorde en rundflygning på söndagen.

När inget annat hjälper – prova reptricket

Vår medlem flygkapten Gunnar Sannergren har på det världsvida Internätet – där allt möjligt (och en hel del omöjligt) kan återfinnas – hittat ovanstående instruktion om hur vi bäst får igång vår kära DC-3 medelst en väl genomförd repstart.

Så, om den dag kommer, då någon råkat glömma Daisys startnycklar hemma, blir säkert detta repknep till stor glädje för våra tekniker och piloter. Klipp alltså ut och spara!

Bäst och bekvämast är förstås om vi kan få igång flygplanets motorer på normalt sätt. Annars krävs uppenbarligen tre vältränade individer för att få igång maskineriet!

Julnyhet!

Vi erbjuder ett helt nytt sortiment av fina tröjor med unika motiv specialdesignade exklusivt för Flygande Veteraner.

De köps lätt via en ny webblösning och levereras direkt hem till dig.

Håll noga koll på föreningens webb- och Facebooksidor där den första kollektionen kommer att presenteras innan jul.

Flygande Veteraners medlemmar är välkomna som gäster till Svensk Flyghistorisk Förenings (SFF) medlemsmöten, seminarier, föredrag och andra aktiviteter där SFF medverkar.

SFF Region Stockholm: www.sffsto.se
Facebook: SFF Stockholm
Telefon svar 08-38 25 06

I Stockholm arrangerar vi föredrag med tema flyg eller flyghistoria i samarbete med Armémuseum, hörsalen 4 tr, Riddargatan 13 (T-bana Östermalmstorg). Från 2016 fri entré till Armémuseum. Kostnadsfritt för SFF-medlemmar, för icke medlemmar tar museet 50 kronor i entréavgift till föredrag.

Program våren 2017 kommer att presenteras på vår hemsida, se rubriken Aktiviteter på www.sffsto.se

Prenumerera gärna på regionens nyhetsbrev som ger information om kommande möten eller andra flyghistoriska nyheter eller föredrag i Stockholmsregionen.

Se rubriken Nyhetsbrev på www.sffsto.se Bjud gärna med en eller flera kompisar! Alla är välkomna på våra möten!

SFF Region Mälardalen:

Möteslokal i Gula Villan på Hässlö, Västerås, om inget annat anges. Program: www.sffmalardalen.se
Läs om bokprojektet "Flyget i Mälardalen".

Övriga regioner i landet: se www.flyghistoria.org/ Enskilda regioner. En välfylld hemsida med flygnostalgi, frågeforum, bildarkiv (150 000 bilder!) försäljning flygböcker, medlemsanmälan, flygdagar, aktuellt och senaste nytt etc.

Välkommen som medlem! Enkelt att anmäla sig på hemsidan och ett läsvärt välkomstpaket ingår!

Besök gärna Arlanda Flygsamlingar! Svensk civil luftfartshistoria på Arlanda flygplats: www.arlandaflygsamlingar.se

Text: Bernt O Olsson

Nordic Warbirds Airshow i Skövde

Text och foto Börje Thelin

FOTO BÖRJE THELIN

Attackplanet A-26 Invader hör hemma i Västerås. Två Pratt & Whitney R-2800 Double Wasp à 2 200 hp står för musiken. Till vänster i bild skimtar den P-51 Mustang som tidigare var känd som *Old Crow*. Numera i brittisk märkning.

Den 3 september flög ett förväntansfullt gäng medlemmar till Skövde med Daisy. Målet var Nordic Warbirds Airshow 2016. Vid spakarna satt två erfarna kaptener (och flygentusiaster!), Kjell Nordström

och Anders Jacobsen – så vi fick som vanligt en fin flygning. I kabinen blev vi ompysslade av vår alltid glade och skojfriske purser Bengt Wåhlin. Efter landning och tankning parkerade Daisy bland de andra

skönheter på plattan. Inledningsvis kom en liten skvätt regn som upphörde efter en kort stund.

Sen började en fantastisk dag med mycket fina uppvisningar, som överträffade våra förväntningar. Daisy

medverkade flitigt under dagen och var mycket uppskattad och beundrad. Och hon trivdes väldigt bra tillsammans med sina gamla ”warbirdkamrater”. Bland annat gjorde hon en flygning för att släppa

Vissa passagerare får sällan njuta av landningen... Här en nöjd grupp fallskärmschoppare tillsammans med purser Bengt Wåhlin.

FOTO BÖRJE THELIN

När Team 60 för närvarande inte är i luften är det trevligt att Team 50 är det. Fyra Saab Safir med rök smäller även det ganska högt!

FOTO BÖRJE THELIN

fallskärmschoppare. Avslutningsvis genomförde vår DC-3 också en rundflygning med lokala medlemmar.

Brittiskt besök

Under dagen i Skövde uppmärksammades särskilt besöken från England: en Spitfire och en Hawker Hurricane. Den senare är den sista av sitt slag som var med i Slaget om England under andra världskriget och som fortfarande är i originalskick. Vi fick se uppvisningar med dessa och med Biltemas Mustang och Spitfire.

Också Sk 16 Texan, A-26 Invader, J 34 Hawker Hunter samt en aerobaticmaskin av typ Sukhoi Su-29 visade upp sig. Samt mycket mera. Helt överraskande kom en JAS 39 Gripen inflygande och gjorde en mycket avancerad presentation. Fyra Saab Safir från Team 50 gjorde en vacker uppvisning. Jacob Holländer avancerade

FOTO BÖRJE THELIN

Fyrmotorig raritet, affärsflygplanet de Havilland DH.114 Heron. Flygplanet är unikt, det enda kvarvarande flygande med Lycomingmotorer. Bara tre luftvärdiga Heron finns kvar i världen, varav två i Europa.

på ett helt omtumlande sätt i sin Pitts 12S kallad Thor – kan man verkligen flyga på tvären?

Denna flygdag var mycket välordnad och kan på ett enkelt sätt beskrivas som lagom, utan att det ska uppfattas som nedsättande. Tvärt om. Det var lagom många besökare (även om

arrangörerna säkert alltid önskar ännu fler!), så det uppstod ingen trängsel. Det var lätt att komma nära flygplanen. Det var ett lagom antal flygplan så man hann med att beundra samtliga. Det var lagom många aktiviteter utöver själva uppvisningarna. Detta var alltså en mycket

fin dag tillsammans med Daisy och goda vänner från Flygande Veteraner. Jag hoppas på flera sådana härliga resor med Daisy kommande säsonger. Och jag hoppas också att fler av våra medlemmar tar chansen att uppleva detta. ✈

Denna Hawker Hurricane X märkt P2921 och med civil registrering G-CHTK kom till Skövde från Biggin Hill. Till vänster i bild skimtar en Spitfire, till höger Biltemas Mustang och, förstås, Daisy.

FOTO BÖRJE THELIN

FOTO MICHAEL ÖSTERGREN

DC-3:an i Norrtälje får sin nya cockpit monterad.

Norrtälje-Treans återuppståndelse

Text och foto Michael Östergren

Här berättar Michael Östergren om hur det gick till när han och hans team av entusiaster räddade den klassiska café-DC-3:an i Norrtälje till ett nytt och bättre liv.

Visste du att det finns tre bevarade DC-3:or i Stockholmstrakten? Vår egen Daisy (för närvarande i Västerås) och Vallentuna Aviatörförenings flygplan på Vallentunafältet. Att det finns en tredje väl bevarad DC-3 i Norrtälje är kanske

inte lika känt. DC-3:an i Norrtälje har, som så många andra C-47 i Europa, sitt ursprung som surplus från andra världskriget. I Norrtälje bedrevs fraktflyg av flygbolaget Skandinaviska Aero, SAA. De flög med DC-3 i en organisationsform som vi idag skulle benämna ACMI-verksamhet (Aircraft, Crew, Maintenance, Insurance), alltså en typ av underentreprenad.

Representanter för SAA besökte efter kriget Hannau utanför Frankfurt i Tyskland där de valde ut två DC-3 som köptes. Flygbranschen gick upp och ned även på den tiden! Det vi i dag kallar "Norrtäl-

je-DC-3:an" hade låg gångtid på sina motorer. När flygbolagets beläggning gick ned och flygbolaget fick behov av en ny motor så förvandlades flygplanet till en hangardrottning. SAA opererade fyra DC-3, vilka så småningom köptes av Sila. En av dem fortsatte sin bana som signalspanningsflygplan i flygvapnet. Dessvärre avbröts dess karriär genom nedskjutning över Östersjön 1952...

Café DC-3

En driftig krögare köpte senare flygplanet och förvandlade det till ett mycket populärt café vid hamnen i Norrtälje. Cafét lades ned

Första steget i operationen: Avmontering av nospartiet på Missionary Flights DC-3.

FOTO MICHAEL ÖSTERGREN

1977 och flygplanet hamnade på Civilförvarsskolan i Rosersberg. Via Arlanda Flygsamlingar kom flygplanet år 2002 tillbaka till Norrtälje. En samling entusiaster, vilka arbetade helt ideellt, förvandlade det mycket illa åtgångna flygplanet till en pärla. Idag finns det att beskåda utanför Hotell Roslagen i Norrtälje. Flygplanet är inte luftvärdigt men det kräver ett mycket tränat öga för att avslöja skillnaden mot en startklar DC-3.

Restaureringen av flygplanet säkerställdes genom en kraftfull ekonomisk insats av Peter Östergren samt bidrag från Roslagens Sparbank och lokaler från Norrtälje kommun. Genom att bygga om ett bussgarage på Lv3:s område skapades en hangar. Vi konstaterade snabbt att flygplanet var i behov av många plåtreparationer. Mycket materiel saknades: motorer, landställ, hjul, roder, instrument – listan blev deprimerande lång. Vi mailade världen runt för att hitta de delar som saknades. Ibland hittade vi delar på nära håll, Big Bengt Erlandsson – High Chaparall i småland försåg oss med landställ. Rodet var på gång från en DC-3 i Alaska, motorer inköptes från Abbott Aviation Oklahoma i USA.

Lösningen på många bekymmer kom via ett telefonsamtal en vinterdag 2005 från flygbolaget Missionary Flights, West Palm Beach i Florida. Bolaget flög – och flyger fortfarande – missionärer runt i Centralamerika med framför allt DC-3. En av dessa blev allvarligt skadad på marken efter att en orkan slungade runt den på uppställningsplatsen. Flygbolaget avsåg

inte att reparera skadorna. Eftersom det mesta av flygplanet i övrigt var oskadat, förutom styrverket för sidorodret, var vi ju mycket intresserade av delar. Tänk att få samtliga instrument, propellrar, motorplåtar och kåpor, skevroder, sidoroder och diverse inredning på ett bräde – dessutom för en rimlig summa pengar. Som motprestation skulle projektet ställa upp med manskap för att skrota flygplanet.

Färska delar hem!

Ett mycket engagerat och taggat gäng satte sig på SAS-planet till New York och vidare till West Palm Beach för att skrota flygplan. Vi fick ta de delar vi behövde från flygplanet som ersättning för nedlagt arbete. Eftersom delarna inte behövde vara luftvärddiga med grön tag, fick vi många delar med oss hem.

Cockpit i ”Norrtälje-DC-3:an” var i mycket dåligt skick. När cockpiten separerats från flygkroppen i West Palm Beach så beslutade vi helt sonika: ”Vi tar med den hem!” Vi byggde en träcontainer där

FOTO MICHAEL ÖSTERGREN

I Florida byggde vi en egen container för att hysa den DC-3-cockpit vi övertog från Missionary Flights i West Palm Beach.

vi stoppade in cockpiten, komplett med instrument och stolar. Sedan fraktades kollit hem med båt. Även i övrigt fick vi med oss det mesta vi behövde för att komplettera vårt flygplan.

Slutligen fick vi motorer mycket förmånligt från Abbot Aircraft (idag Covington Aircraft). Motorerna kom till Sverige i smådelar

i två enorma lådor. Vi monterade ihop dem i vår hangar på Lv3.

Med alla delar på plats återstod nu hårt arbete för att få flygplanet på plats uppe vid hotell Roslagen.

Efter en något äventyrlig transport från Lv3 till uppställningsplatsen så fick vi henne slutgiltigen på plats sommaren 2006. ✈

Ovanligt möte på allmän väg. Men snart var DC-3:an på plats vid sitt nya hem i Norrtälje.

FOTO MICHAEL ÖSTERGREN

FOTO KARL-AXEL WAPLAN

Han har flugit 56 olika DC-3!

Text och foto Karl-Axel Waplan

Lördagen den 24 september genomfördes årets sista resa med Daisy. Flygningen var en kombination av "Mälarrundan" och "Flygspaning".

Vi hade en full flight och med på denna flygning var tre nyblivna medlemmar från England med ett osannolikt antal flygningar med olika DC-3:or i bagaget. Christopher Herbert, som tidigare varit flygledare i tornet på London-Heathrow gjorde nu sin 56:e flight med en DC-3. Då gäller det alltså 56 olika exemplar av DC-3. Christophers hustru Elizabeth har nu hunnit med 14 olika Treor och deras gode vän Brett Hargraves har klarat av 34 olika individer av den legendariska flygplanstypen.

Britterna hoppades kunna få flyga med våra danska DC-3-vänner om två år. Utöver dessa flighter har de

bland annat hunnit med att flyga med Douglas DC-4, DC-6 och DC-7 – samt Antonov An-24. Christopher har sagt att han kommer att kvarstå som medlem i Flygande Veteraner samt har lovat att ta med sig sina engelska vänner på en tur med Daisy när vi kommer till England!

Flygspaningen

Vår specialtur "Flygspaningen" kunde genomföras under nästan idealiska förhållanden med piloterna Kjell Nordström och Billy Nilsson vid spakarna. Vi fick se ett antal gamla anläggningar kring Mälaren och i Stockholms skärgård även om Muskö missade vår överflygning på grund av ett tillfälligt inrättat restriktionsområde.

Tre nöjda brittiska Daisy-resenärer: Brett Hargraves, Christopher och Elizabeth Herbert.

Detta är utan tvekan en utmärkt form att njuta av Mälarens och Stockholms skärgårds intressanta omgivning och fantastiska natur. Turen avslutades med fika och trevlig genomgång på Hässlö. ✈

Ovan: Christopher Herbert, tidigare flygledare på Heathrow, gör sin 56:e flight med en "ny" DC-3 – nämligen Daisy. Till höger i bild hustrun Elizabeth.

FOTO KARL-AXEL WAPLAN

Flygsamling i törnrosasömn

Text och foto Mikael Öqvist

2007–2015 fanns på Arlanda en utställning kallad ABA/SAS Historical Collection. Samlingen skildrar ABA:s och SAS utveckling och där finns självklart mycket DC-3-historia. Dessvärre är samlingen nu husvill.

Det ”stora” SAS-museet ligger på Oslo-Gardermoen flygplats och man kan säga att utställningen på Arlanda varit ett svenskt annex till huvudmuseet.

Sedan senaste årsskifte ligger dessa samlingar i malpåse. Anledningen är att utställningen fanns i en paviljong på ”airside”. Byggnaden som stod i vägen för utbyggnaden av flygplatsens driftområde och revs därför. ABA/SAS Flyghistoriska Förening, som byggt upp och förvaltar samlingarna, tvingades därför magasinera alla föremål i lådor. Som väl var erbjöds plats i en hangar på Arlanda.

Utställningen utgjordes av ett antal montrar med

främst vad man kallar konceptuellt innehåll. Bland annat modeller av ABA:s och SAS flygplan, foton, trycksaker som affischer och tidtabeller. Dessutom serviser, besättningsuniformer och mycket annat.

Över huvud taget förvaras dokument ur en stor del av svenskt och skandinaviskt trafikflyg i arkivet, som hör till samlingarna. Av särskilt intresse för Flygande Veteraner är givetvis SAS teknikhistoriska arkiv med dokument som återger konstruktion, operation och underhåll av Douglas DC-3. ✈

Fotnot. Presentationen av ABA/SAS Historical Collection byggdes i allt väsentligt upp av artikel-författaren Mikael Öqvist och, dessvärre bortgångne, arkivarien Per-Olof Nygren. Mikael har för övrigt gjort Flygande Veteraner stora tjänster. Bland annat genom renoveringen av en flygplanstrappa (tillsammans med sin bror Christer) men också med filmen

om Daisy, i samarbete med Team M. Låt oss hoppas att samlingen snart kan återuppstå i en ny lokal, så att vi alla kan glädjas åt dessa flyghistoriska föremål. *Red.*

Ovan och nedan: Knappast någon svensk museisamling har så många föremål förknippade med skandinaviskt trafikflyg som ABA/SAS Historical Collection.

FOTO MIKAEL ÖQVIST

FOTO MIKAEL ÖQVIST

FOTO MIKAEL ÖQVIST

FOTO JAN FORSGREN

Nyttillverkad Junkers F 13 flyger

Av Jan Forsgren

Världens första trafikflygplan helt i metall, Junkers F 13 från 1919, har återuppstått. Det var också det första "riktiga" trafikflygplanet i Sverige.

Artikelförfattaren hade den 15 september privilegiet att närvara vid den första officiella flygningen med en nytillverkad Junkers F 13. Hur kommer nu det sig? Jo, under arbetet med nytillverkningen av en Junkers F 13 har den Junkers W 34 som finns vid Arlan-

da Flygsamlingar (alltid värt ett besök!) fungerat som referens. Bland annat har bromsar, motorfäste, stabilisator och trimroder noggrant dokumenterats av det schweizisk-tyska team som arbetat med att ta fram tekniskt underlag för det nya flygplanet.

Platsen för premiären var den anrika flygplatsen Dübendorf utanför Zürich i Schweiz, där omkring 250 gäster från hela världen hade samlats för denna flyghistoriska begivenhet. Huvudsponsor för projektet

är det tyska tillverkaren av resväskor RIMOWA. Inte någon slump att företagets resväskor pryds av en korrugerad utsida vilken för tankarna till Junkers olika tidiga trafikflygplan! Om bord fanns RIMOWAs vd, den oerhört flygintresserade Dieter Morszeck och provflygaren Oliver Bachmann. RIMOWA märks även i flygplanets registrering, HB-RIM. Förutom filmning från helikopter och drönare, hade GoPro-kameror monterats på och inne i flygplanet, vilket gjorde det

Den tyska väsktillverkaren RIMOWA och likaledes tyska flygplanstillverkaren Junkers har i alla fall två saker gemensamt: korrugerad plåt och flygintresset.

möjligt att följa flygningen via en storbildsskärm. Att stå tio meter från en startande Junkers F 13 (förvisso med "modern" stjärnmotor av märket Pratt & Whitney R-985) var, som det heter, Ein echtes Privilegium! Festligheterna fortsatte på kvällen med god mat och dryck och en mycket påkostad multimediashow.

Följande dag fick vi tre närvarande svenskar (Junkers-experten Lennart Andersson samt Ulrich Hild och undertecknad från Arlanda Flygsamlingar) flyga en tur med i Ju 52/3m. Schweiz är ett oerhört vackert land, vilket gjorde flygningen till ett oföglömligt minne. Efter landningen kunde jag konstatera att jag nu har en och en halv timme som passagerare i en och samma Ju 52/3m, HB-HOT, och endast tio minuter i Daisy. Nåväl, DC-3 är ju också ett intressant flygplan! ✈

"Even the orchestra is beautiful"... F 13-premiären i Dübendorf firades bland annat med damkvartett i 1920-talsstil.

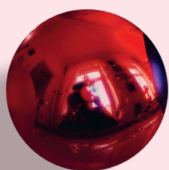

FOTO JAN FORSGREN

AB Aero transports Junkers F 13 vid Lindarängen 1924 i Stockholm, ännu med tysk registrering D 342.

FOTO SAS ARKIV

Kan du din Daisy- och DC-3-historia? Prova dina kunskaper i årets

Jultävling!

Sänd din tipsrad till
Flygande Veteraner, Flygplatsinfarten 39, 169 67 BROMMA
eller red@flygandeveteraner.se

Detta nummer bjuder på en liten jultävling med tipsfrågor. För de flesta i läsekretsen lär inte frågorna vara särskilt svåra. För andra kan lite efterforskningar krävas.

En omtlig fru Fortuna kommer att kora den som vinner Flygande Veteraners lika vackra som tuffa keps.

Lycka till!

Gunnar Sannergren och Michael Sanz

	1	X	2
1 AB Aeroports första DC-3 var SE-BAA Örnen. På vilken plats monterades detta exemplar?	☐	☒	☐
1 Trollhättan X Santa Monica 2 Amsterdam			
2 1985 gjorde Flygande Veteraner sin första utrikesresa. Var skedde föreningsens första utrikes landning?	☐	☐	☐
1 Amsterdam X Roskilde 2 Mariehamn			
3 1946–48 flög Flygande Veteraners DC-3 i Det Norske Luftfartselskap. Vad bar Daisy för namn på den tiden?	☐	☐	☐
1 Nordlys X Nordfugl 2 Nordman			
4 Vad kallades den första versionen av DC-3 som sattes i civil trafik?	☐	☐	☐
1 DC-3A X DST 2 DDT			
5 Under sin tid i flygvapnet deltog Daisy 1975 i en humanitär hjälpsaktion. I vilket land?	☐	☐	☐
1 Biafra X Bangladesh 2 Etiopien			
6 Vilket av följande svenska flygbolag har <i>inte</i> använt DC-3?	☐	☐	☐
1 Skyline X Sverige-Flyg 2 Capella			
7 Vilket år byggdes Daisy?	☐	☐	☐
1 1941 X 1942 2 1943			
8 Vilka svenska operatörer har använt Daisy?	☐	☐	☐
1 DNL och SAS X Linjeflyg och Flygvapnet 2 DDL och SAS			
9 Vilken av dessa motortyper har används i Daisy?	☐	☐	☐
1 Flygmotor STWC-3 X Wright R-1820 Cyclone 2 Bristol Hercules 264			
10 Ett bombflygplan bygger på DC-3 som grundkonstruktion. Vilket?	☐	☐	☐
1 XB-19 X B-23 Dragon 2 DB-7 Havoc			
11 Vad hette den ingenjör som ledde utvecklingen av Douglas DC-3?	☐	☐	☐
1 Carl Cover X Carl Barks 2 Arthur Raymond			
12 Daisys tillverkningsnummer har skapat huvudbry hos såväl myndigheter som flygintresserade. Men vilket nummer står i flygplanet?	☐	☐	☐
1 13883 X 25328/13883 2 25328			

Flygande Veteraners Medlemsservice rekommenderar:

Årets julklappsböcker!

Av Christer Persson

Med last genom luften

Av Lennart Andersson

208 sidor

En av våra främsta författare av flygböcker i kategorin dokumentation av svenska flygvapnet är Lennart Andersson. De senaste åren har Lennart i FoKK-projektet (Försvaret och Kalla Kriget) gett ut tre böcker som på ett mycket initierat sätt beskrivit Flygvapnets verksamhet under kalla kriget: ÖB:s klubba, Fienden i öster samt Flygvapnets Spaningsflyg. Alla tre har blivit mycket väl mottagna.

Nu har Lennart, som till vardags undervisar vid Uppsala universitetet, gett ut en bok på eget förlag. I den beskriver han på sitt, som alltid mycket väldokumenterade sätt, transportflygandet inom flygvapnet under kalla kriget.

Det är en brokig flotta som använts inom transportflyget med många improviserade lösningar. Rygggrad var dock DC-3, i flygvapnet kallad Tp 79. Inte minst Daisy spelade, som nummer 79006, en viktig roll i verksamheten. Flygvapnet använde totalt åtta DC-3. Bland dessa ingick 79001, nedskjutna av sovjetiskt flyg under spaningsuppdrag över Östersjön 1952. En händelse som fick stor och berättigad uppmärksamhet. Vraket återfanns 2003, bärgades och är nu föredömligt exponerat på Flygvapenmuseum i Linköping. Har du inte varit där ännu, så rekommenderas ett besök starkt!

SAS och Linjeflyg har genom åren opererat en rad flygplan. Få känner till att många av dem var krigsplacerade under kalla kriget. På den tiden ägde flygbolagen sina plan, i dag är många av dem disponerade i olika finansieringsformer som inte medger krigsplacering. Å andra sidan är kalla kriget i sin gamla form tack och lov slut!

En lång rad flygplanstyper användes inom last- och sambandsflyg. Canberra, Pembroke och Hercules är några av de

största. "Herkan" är efter mer än 50 år i högsta grad fortfarande aktiv. Den stiliga Sud-Aviation Caravelle var det första egna jetplanet i flygvapnets transporttjänst.

Boken, som är rikt illustrerad, kommer att vara ett referensverk i sin genre en lång tid framöver!

Pris **220 kronor** hos Flygande Veteraners Medlemsservice.

Svenskt flyg under kalla kriget

Antologi (Christer Lokind, Lennart Andersson, Per-Göte Lundborg med flera)

256 sidor

En antologi med elva avsnitt, skrivna av sex olika författare. En bok som kan läsas som en spännande novellsamling. Men den beskriver lika dramatiska som verkliga händelser över Östersjön. I boken beskrivs många av de incidenter, som vi läst om och minns från de senaste decennierna. Det är allt från den grundstötta ubåten U 137 på Gåsefjärden i Karlskrona skärgård, de "polska tavelförsäljarna" på 1980-talet och bärgningen av den över Östersjön nedskjutna DC-3:an – samt mycket mer.

Boken är ett samarbetsprojekt mellan Östergötlands Flyghistoriska Sällskap (ÖFS) och Flygvapenmuseum.

En dramatisk händelse som beskrivs med inlevelse är då en Saab-flygare i en Viggen på 1980-talet flög vilse, och kom långt in på baltiskt område. Han upptäckte tack och lov sin position innan ryssarna gjorde det och hann vända om. Bränslemängden var inte planerad för någon extratur i öst, och flygföraren fick "soppatorsk" innan han nådde hem till Saab-fältet – Viggen drog ju en del bränsle. Som den skickliga pilot han var, lyckades han glidflyga sista biten hem och landade lyckligt. En bragd i sig!

Den nedskjutna DC-3:an har det skrivits mycket om. Den har spelat en central roll i svensk nutidshistoria, och Christer Lokind har haft en framträdande roll i kartläggningen av vad som skedde därute över Östersjön. Var det

åtta eller nio man ombord? Blev någon av dem räddad och förd till Sovjetunionen? Var någon amerikan ombord? Och exakt var skedde nedskjutningen? I boken har Christer Lokind omsorgsfullt och pedagogiskt beskrivit skeendet. De stora och detaljrika kartorna över området och positionerna för händelserna gör det lättare att förstå vad som egentligen inträffade.

En dramatisk händelse, med inte så lite Biggles-karakter, under flygspaning med en Viggen under 1980-talet beskrivs också i boken. En Viggen-pilot kom i närlinje med ett sovjetiskt jaktplan och en simulerad duell utspelades. Viggen-piloten gjorde ett par skickliga manövrar, och det efterföljande planet försökte hänga med. Han lyckades inte utan störtade i Östersjön, utan att någon fallskärm syntes. Den för ryssen så tragiska händelsen fick stor uppmärksamhet i pilotkretsar inom flygvapnet, och dåvarande flygvapenchefen Sven-Olof Olson var mycket kritisk mot det i mångas ögon provocerande agerandet.

Många bilder på sovjetiska flygplan och krigsfartyg finns i boken, tagna av både svenska och ryska piloter. Man hade ofta med sig enkla privata kameror och tog, mer eller mindre tillåtna, bilder. Många privata bilder har i efterhand visat sig vara mycket intressanta. Många av bilderna publiceras för första gången.

Pris: **330 kronor** hos Flygande Veteraners Medlemservice.

Att flyga

Av Maria Küchen

230 sidor

Maria är författare och poet, ingen som vi i vanliga fall betraktar som flygboksförfattare. Hon är uppvuxen på Västgötaslätten med den bullrande flygflottiljen på Såtenäs i närheten, och lite längre bort svenskt segelflygs-Mecka, Ålleberg. Tidigt blev hon fascinerad av flygandet, och nu har hon skrivit en essäsamling om sina känslor för och om flyget. Allt ifrån simulatorflygning av Airbus till eget spakande av Cessna 172 omfattas.

Då JAS 39 Gripen havererade under Vattenfestivalen i Stockholm i augusti 1993 satt hon med sina barn med kaffekorg på Långholmen i Stockholm – mycket nära den plats där det herrelösa flygplanet till sist störtade.

”Den erotiska styrkan i ett brant stigande stridsflygplan” är rubriken på SvDs recension av boken.

Detta är alltså ingen vanlig flygbok. Därför – köp den!

Pris: **230 kronor** – en krona per sida! – hos Flygande Veteraners Medlemservice.

Så handlar du hos Flygande Veteraners Medlemservice:

Besök Flygande Veteraners shop i avgångshallen på Bromma flygplats i Stockholm. Den har öppet måndag till fredag klockan 11-14. Du kan också göra din beställning per telefon 08-29 50 33 (shopens öppethållandtider) eller e-post: medlemservice@flygandeveteraner.se

Vid beställning per telefon eller e-post tillkommer portokostnad.

Grattis till Sven-Olle!

Flygande Veteraner gratulerar förre flygvapenchefen, generallöjtnant Sven-Olof Olson, Sven-Olle, som fyllde 90 år den 26 november. Sven-Olle, som är en lysande berättare, gästade Flygande Veteraner 2009 på en av de trevliga fester som ordnades i avgångshallen på Bromma Flygplats. Sven-Olle är känd för sina goda insatser för försvaret under många år. En uppgift att minnas är att han utbildade dåvarande lillprinsen, nu kung Carl XVI Gustaf, i flygningens grunder. J 35 C Draken är det plan dåvarande lillprinsen lärde sig hantera under mamma prinsessan Sibyllas överinseende. Bilden visar vår dåvarande ordförande Gert Jönell tillsammans med Sven-Olle på festen på Bromma i oktober 2009.

Text och foto Christer Persson

Returadress:
Flygande Veteraner
Flygplatsinfarten 39
168 67 BROMMA

B

A FINE FAMILY OF OILS, GREASES AND HYDRAULIC FLUIDS

BAM
BROMMA AIR MAINTENANCE

Återförsäljare av AeroShell produkter i Sverige.
Kontakta oss för ytterligare information eller beställning:
Bromma Air Maintenance AB
partsales@bam.aero
+ 46 8 566 190 46
www.bam.aero

AeroShell